

Učni načrt za pouk slovenskega jezika in kulture s slovenskimi otroki v tujini

Vsebinski vodja, koordinator prenove Učnega načrta maternega jezika in kulture v tujini za 1., 2. in 3. jezikovno raven iz leta 1992: Dragica Motik

Avtorici: dr. Martina Križaj Ortar (poglavje Jezikovni cilji)
Dragica Motik

Sodelavke: Milena Ivšek
Mateja Pezdirc
Melita Steiner

Strokovna konzulentka: dr. Martina Križaj Ortar

Recenzija: dr. Martina Križaj Ortar

Lektorica: Milena Ivšek

Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Ljubljana, 1998

Vsebina	Stran
I. Jezikovni cilji	4
II. Povezava vsebin in dejavnosti pri vzgojno-izobraževalnih ciljih	5
III. Metodična navodila	6
IV. Okvirne teme in funkcionalni cilji	8
IV a) nižja jezikovna / starostna raven	
1. To sem jaz	8
2. Moja družina	11
3. Čas	13
4. Barve okoli nas	17
5. Oblačila	19
6. Moje telo	21
7. Šola, učilnica - moje delovno mesto	23
8. Hrana	26
9. Čustva	29
IV b) srednja jezikovna / starostna raven	
1. To sem jaz	9
2. Moji sorodniki	12
3. Prazniki in letni časi, časovne enote	14
4. Kakšen sem – medkulturnost	17
5. Moda in vplivi kulturnega okolja	19
6. Zdravje in bolezen	21
7. Stanovanje, vrste bivališč	24
8. Hrana – izraz kulturnega in naravnega okolja	27
9. Čustva in občutja	29
IV c) višja jezikovna / starostna raven	
1. To sem jaz - moj prosti čas, moja prihodnost	10
2. Moji prijatelji (bikulturnost)	12
3. Počitnice, dopust, promet, potovanje	15
4. Barvitost pokrajine (opisi krajev, mest)	18
5. Oblačila (ekološki vidiki oblačenja, problemi v okolju)	20
6. Spolnost, človekove pravice	22
7. Geografske, zgodovinske in kulturne značilnosti države, v kateri živim, in Slovenije	25
8. Prehranjevalna veriga; globalna soodvisnost v svetu	28
9. Strpnost do drugačnih, multikulturnost - življenjska potreba sodobnega časa	30
V. Projektno učno delo	31
VI. Sodelovanje s starši	33
Dodatek:	
VII A) Primer učne ure/tedenskega srečanja z učenci v ZR Nemčiji (<i>Zdenka Zelko</i>)	34
VII B) Bralna značka in motivacija učencev za branje slovenskega leposlovja in bogatenje jezikovnih zmožnosti v slovenskem jeziku (<i>Tilka Jamnik</i>)	39

I. Jezikovni cilji

1. Učenci sodelujejo v pogovorih o različnih temah in v različnih okoliščinah (neuradnih / neformalnih in v uradnih / formalnih). Znajo začeti pogovor in se smiselno odzvati na govorne pobude drugih.
2. Učenci tvorijo različna besedila:
 - a) glede na namen (npr. posredujejo informacije, sprašujejo po njih, se opravičujejo, se zahvaljujejo, ukazujejo, obljublajo, grozijo, protestirajo, voščijo in čestitajo, izražajo prošnjo, pohvalo in grajo ...),
 - b) glede na temo (prim. teme in učne cilje tega učnega načrta),
 - c) glede na naslovnika (tj. svoje besedilo prilagajajo naslovnikovim interesom, predmetnemu in jezikovnemu znanju, kulturnemu okolju ter družbenemu razmerju med njimi in naslovniki),
 - č) glede na prenosnik (tj. tvorijo ustna in pisna besedila).
3. Besedila učencev
 - a) imajo razpoznaven namen in temo,
 - b) so vsebinsko bogata - učenci imajo veliko asociacij na določeno temo (t.i. miselni vzorec in možganska nevihta) ali besedo (npr. besedne družine, manjšalnice, feminativi, protipomenke, sopomenke, nad- in podpomenke ipd.),
 - c) so logično urejena - učenci pravilno izražajo povedje in udeležence (npr. vršilca, cilj, prejemnika), različna dejanja postavljajo v pravilno razmerje, npr. vezalno, časovno, vzročno-posledično, pogojno, namerno, protivno, dopustno, sklepalno-pojasnjevalno ipd.,
 - č) so ustrezna (tj. v različnih okoliščinah uporabljajo ustrezna jezikovna znamenja),
 - d) so jezikovno pravilna - torej obvladajo:
 - oblikoslovje
 - pri samostalniških besedah npr. spol in podspol, število, sklanjatev in osebo,
 - pri pridevniških besedah npr. neinherentnost spola in števila, sklanjatev in osebo, stopnjevanje in navezovanost,
 - pri glagolu npr. osebo, število, spol, časovno obliko, vid, naklon in vezljivost, rabo nedoločnika in namenilnika,
 - rabo prislovov, veznikov in členkov,
 - rabo predlogov in njihovo vezavo;
 - skladnjo
 - pravila za skladanje besed v besedne zveze, povedi in zveze povedi - npr. pravila o ujemalnem, vezavnem ali primičnem razmerju v besedni zvezi in povedi, pravila o hierarhizaciji in aktualizaciji besed v povedi ter pravila o besedni, pomenski in tematski povezanosti povedi,
 - rabo sklonov,
 - tvorbo trdilnih in nikalnih povedi,
 - tvorbo pripovednih, vprašalnih in vzkličnih povedi,
 - tvorbo podredno zloženih povedi in rabo ustreznih veznikov v odvisnih stavkih,
 - pravila o besednem in stavčnem redu,
 - poročanje o prvotnem govornem dogodku s premim in ne premim (odvisnim) govorom;
 - pravorečje, tj. slovenske knjižne glasove in njihov izgovor v različnih položajih v besedi, knjižno naglasno mesto in trajanje naglaščenega samoglasnika ter knjižno stavčno intonacijo;
 - pravopisna pravila, tj. slovenske črke, zapisovanje glasov, rabo velike začetnice in ločil, pisanje skupaj/narazen, deljenje ter pisanje prevzetih besed.
4. Poslušajo in berejo različna besedila - jih razumejo, interpretirajo in vrednotijo; ugotovijo namen in temo besedila ter bistvene podatke; v seznamih (npr. RTV - programu, ceniku, kazalu, voznem redu ipd.) se dobro orientirajo. Izražajo svoje mnenje o besedilu ter ga znajo utemeljiti; spoštujejo mnenja in utemeljitve drugih oziroma so strpni do drugače mislečih.
5. Učenci imajo razvito jezikovno, besedilno in pragmatično zmožnost, tj.:
 - obvladajo besede ter slovnična, pravopisna in pravorečna pravila slovenskega knjižnega jezika;

- iz sopomenskih možnosti znajo izbrati okoliščinam ustrezno jezikovno znamenje oziroma iz okoliščin prepoznajo dejanski pomen besede (povedi) besedila;
- obvladajo tipično zgradbo pogostih besedilnih vrst (npr. zasebnega pisma, voščila, čestitke pa tudi opisa, pripovedi ipd.).

6. Obvladajo slovenski knjižni jezik, ob njem pa tudi neknjižne zvrsti (npr. narečje svojih staršev, sleng oz. govornice generacijskih združb ter različne žargone oziroma govornice interesnih skupin); znajo uporabiti knjižne in neknjižne zvrsti v ustreznih okoliščinah.

7. Učenci se zavedajo, da v maternem jeziku najlaže in najgloblje razmišljajo in čustvujejo ter sporočajo svoje misli, čustva, mnenja, hotenja ipd. Vedo, da se z maternim jezikom povezujejo s slovensko kulturo, slovenskim narodom in slovensko državo. Poznajo položaj slovenskega jezika in drugih jezikov v Republiki Sloveniji.

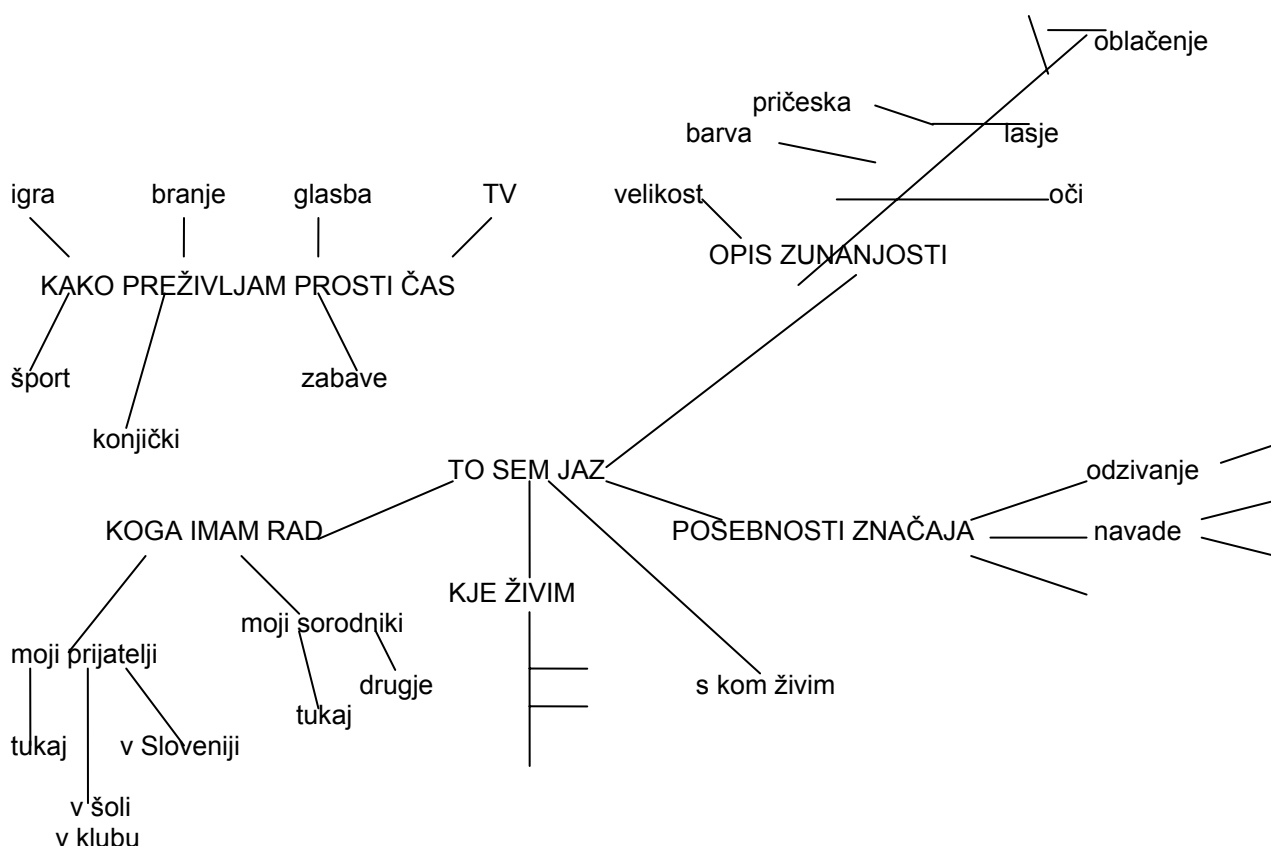
II. Povezava vsebin in dejavnosti pri vzgojno-izobraževalnih ciljih

Pri vsakem tematskem sklopu naj učitelj smiselno povezuje različne vsebine in dejavnosti. Za pomoč pri njihovem povezovanju naj bo naslednja shema dejavnosti (npr. ob tematskem sklopu *To sem jaz*):

1. Aktivnost in opazovanje (Piaget-konzervacija) naj bosta celostna. To se pravi, da isti tematski sklop opazujemo v vseh čutnih dimenzijah (VAKOG metoda; vidno, slušno, čutno ...). Učencem posredujemo sistematiko opazovanja.

2. Za opisovanje je pomembna sistematika opisovanja.

Z učenci se dogovorimo za sistematiko - tako lahko npr. nastane miselni vzorec:

To je primer, kako naučimo učence opazovati. Gre za odgovore na vprašanja: kakšen sem (po zunanosti, po značaju), kje živim, koga imam rad, kako preživljam prosti čas itd.

3. Primerjanje in razvrščanje (Piaget-seriacija)

Po opisu se lahko primerjamo - med seboj, z brati, s sestrami; lahko se primerjamo po zunanjih in značajskih lastnostih, po tem, kako se znamo predstaviti ali kako se predstavimo neznani osebi po telefonu, uradno itd. (ustno ali pisno sporazumevanje, glasbena in likovna vzgoja ...).

4. Razumevanje

Pedagoški pojem razumevanje povezujemo s psihološkim pojmom vzročnosti (konvergentno mišljenje). Pri razumevanju gre za ugotavljanje različnih in skupnih lastnosti oseb - ugotavljanje, zakaj skupno/različno (učenci na nižji stopnji ugotavljajo, zakaj so svetlolasi, črnooki, na višji stopnji pa ugotavljajo skupne in različne lastnosti rase ali tipov ljudi. Proces razumevanja je torej nujno povezan z vzročnim mišljenjem.

5. Vrednotenje

Gre za vrednotenje npr. lastnega značaja, dela, vedenja ipd.. To zmorejo otroci/učenci vseh stopenj, le spodbujati jim moramo.

6. Uporabo ali spreminjanje povezujemo z divergentnim mišljenjem

Iz spoznanega naredimo, ustvarimo nekaj novega (npr. kaj bi moral spremeniti, da bi bil zadovoljen sam s seboj).

V vseh tematskih sklopih nastopajo enake faze oz. dejavnosti, ki se utrjujejo na poznejših sklopih. Tako učenci najprej pridobivajo in obvladajo osnovno besedje in osnovne stavčne vzorce, šele kasneje pridobivajo usmerjeno, kakovostnejše, tematsko zaokroženo besedje in bolj zapletene stavčne vzorce. Učenci si tako širijo besedje in stavčne vzorce na istih vsebinah, saj so neposredno povezani z obravnavo vsebin v posameznih tematskih sklopih.

Učitelj vodi učence pri vsakem tematskem sklopu po isti miselni strategiji in jih tako nauči obvladati miselno strategijo spoznavanja tematskega sklopa. Učenci bodo od teme do teme delali čedalje bolj samostojno ter potrebovali čedalje manj učiteljeve neposredne pomoči. To pa bo omogočilo njihovo večjo samostojnost in s tem neločljivo povezano aktivnost oziroma motivacijo za učenje.

Učiteljevo načrtovanje mora upoštevati celoten tematski sklop in zajemati daljše časovno obdobje, odvisno od odločitve učitelja in učencev. Tako načrtovanje, ki vključuje učence, pa je dobra osnova za uvedbo prevladujočega eksemplarnega didaktičnega sistema, tj. projektnega učnega dela.

A Učitelj naj ob vsaki enoti pripravi tematsko vezano gradivo, ki ga dobijo/priredijo na učnih listih

- različno slikovno gradivo,
- umetnostna besedila: pesmi (za branje, petje), uganke, pogovore, pravljice, zgodbe, legende,
- neumetnostna besedila:
 - a) članke iz strokovnih revij, knjig, učbenikov,
 - b) prospekte, reklame, jedilnike, vozne rede, zemljevide, oglase, obrazce (na pošti, banki ...),
- različne igre: socialne, gibalne, spominske (igre vlog).

B Gradivo, ob katerem se strokovno pripravljajo na pouk

C Gradivo za svojo širšo pripravo

III. Metodična navodila

Učni načrt za dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture obsega devet vsebinskih sklopov. Vsak tematski sklop je razdeljen na tri starostne/jezikovne ravni. Učitelj na vseh ravneh v kombiniranem oddelku obravnava enako ali podobno vsebino, le cilji so prirejeni starostni in sporazumevalni ravni učencev. Pri nekaterih vsebinah je stvarna in jezikovna raven nakazana že v naslovu. Veliko je

prepuščeno učiteljevi iniciativi, ustvarjalosti in domiselnosti, ko bo upošteval specifičnost okolja, v katerem poteka dopolnilni pouk, zanimanje učencev, aktualiziral bo vsebine in tako dodatno motiviral učence. Tudi o izboru teme oziroma vsebine se lahko učitelj dogovori z učenci in preko izbranih vsebin doseže predvideni cilj. To pomeni, da bo moral izbirati in menjavati različne dejavnosti pri pouku, ki bodo učence miselno in motorično razgibale, da bodo vodljivi, učitelju pa bo tako lažje uspelo pripeljati učence do predvidenega cilja. Z drugimi besedami, vsebine so le osnova in so povezane s funkcionalno (ciljno) vrednostjo. V učnem načrtu so poudarjeni predvsem funkcionalni cilji, ki imajo metodično značilnost vsebine.

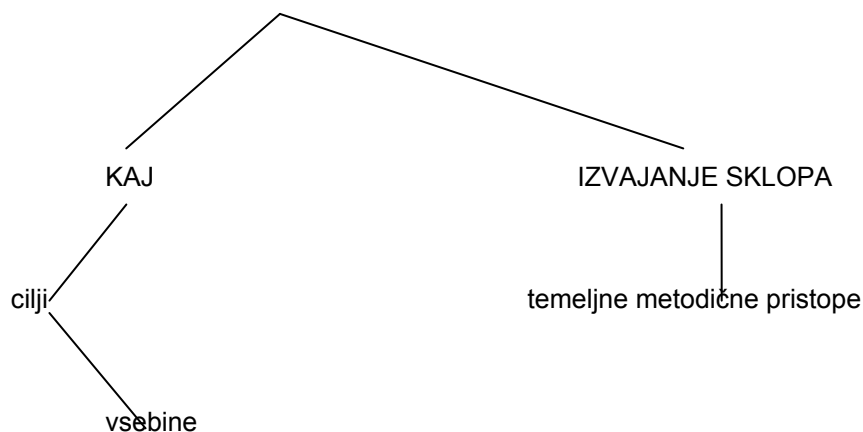
Razporeditev snovi (vsebin) je nekoliko spremenjena. Iz izkušenj učiteljev je priporočljivo, da začnejo s prvima tematskima sklopoma *To sem jaz* in *Moja družina*. Obravnava ostalih tematskih sklopov je odvisna od specifik okolja, od upoštevanja aktualnosti, interesov itd. O vrstnem redu in trajanju teme odloča učitelj po dogovoru z učenci.

Sodobna didaktika postavlja na prvo mesto zmožnosti in interese učencev ter poudarja povezavo procesov in vsebin pri vzgojno-izobraževalnih ciljih. Uresničevanje ciljev pri posameznih tematskih sklopih je odvisno od zmožnosti in interesov učencev, zato je cilje za razne jezikovne ravni težko ali celo nemogoče ločiti. V učnem načrtu sta ravni sicer nakazani (I., II. in III.), vendar bo učitelj cilje uresničeval po lastni presoji, upoštevajoč spoznavne in sporazumevalne zmožnosti učencev.

V učnem načrtu so nakazani funkcionalni cilji, ki peljejo učitelja k nujni razčlembi funkcionalnih ciljev oziroma k njihovi operativizaciji in izbiri dejavnosti učencev. Učitelj sam načrtuje dejavnosti, ki jih bodo aktivno počeli učenci in (ne)zavestno sledili predvidenemu funkcionalnemu cilju.

Učitelj naj učno uro s predvidenim konkretnim funkcionalnim ciljem načrtuje tako, da ga bodo učenci na koncu ure/tedenskega srečanja/ res tudi dosegli. Zato naj bo učitelj pri načrtovanju aktivnosti za učence zelo eksakten, naj jih motivira, spodbuja, naj ne opravlja aktivnosti namesto njih, naj predvidi realne cilje, ki jih bodo učenci res lahko tudi dosegli. Ob koncu ure/srečanja/ naj učitelj z novo dejavnostjo (igro ... ali kako drugače) preveri, kaj so učenci resnično dosegli, in si to tudi zabeleži. Če ugotovi, da mu /učencem/ ni uspelo priti do zastavljenega cilja, naj tudi to zapiše in po možnosti poskuša ugotoviti, zakaj (to lahko pomaga pri naslednjih pripravah na pouk z drugo skupino ali z isto v poznejšem obdobju).

UN za I., II. in III. jezikovno/starostno raven določa:

Učitelj sam pa bo (skupaj z učenci) določil:

(sporočanje, interakcije,
dejavnosti vsakega posameznika)

osebnostnim posebnostim skupine

V tem učnem načrtu smo izpustili stolpec s seznamom literature oz. učnih virov, ki naj bi učitelju pomagala pri pripravi na pouk. Izbor le-tega smo prepustili učitelju, izvajalcu učnega procesa. Izjema sta le dva učbenika, ki sta namensko pripravljena za dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture v tujini.

Spoznavni jezikovni cilji so v uvodnem delu učnega načrta. Učitelj jih lahko sam izbira in vključuje v posamezne tematske sklope in dodaja k funkcionalnim ciljem za vsako jezikovno/starostno raven.

IV. Okvirne teme in funkcionalni cilji

Okvirne teme

nižja jezikovna / starostna/ raven	srednja jezikovna /starostna/ raven	višja jezikovna starostna/ raven
1. To sem jaz	1. To sem jaz	1. To sem jaz - moj prosti čas, moja prihodnost
2. Moja družina, družinski člani in njihovi poklici	2. Moji sorodniki	2. Moji prijatelji (bikulturnost)
3. Čas	3. Prazniki in letni časi, časovne enote	3. Počitnice, dopust, promet, potovanje
4. Barve okoli nas	4. Kakšen sem - medkulturnost	4. Barvitost pokrajine (opisi krajev, mest)
5. Oblačila	5. Moda in vplivi kulturnega okolja	5. Oblačila (ekološki vidiki oblačenja, problemi v okolju)
6. Moje telo	6. Zdravje in bolezen	6. Spolnost, človekove pravice
7. Šola, učilnica - moje delovno mesto	7. Stanovanje, vrste bivališč	7. Geografske, zgodovinske in kulturne značilnosti države, v kateri živim, in Slovenije
8. Hrana	8. Hrana - izraz kulturnega in naravnega okolja	8. Prehranjevalna veriga; globalna soodvisnost v svetu
9. Čustva	9. Čustva in občutja	9. Strpnost do drugačnih, multikulturnost - življenjska potreba sodobnega časa

Funkcionalni cilji

1. To sem jaz

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:	Učenci ob igri:	
<ul style="list-style-type: none">se predstavijo, pozdravijo, izražajo prošnjo, zahvalo	<ul style="list-style-type: none">predstavijo sebe na različne načine in v različnih situacijah;predstavijo drugo osebo, jo opišejo, povedo, od kod je, kaj dela;pozdravljajo, izražajo prošnjo, zahvalo (<i>dobro jutro, dober dan, na svidenje; prosim, sedite; hvala za knjigo, rože; lepo, da ste vsi prišli ...</i>);izražajo (pišejo) voščila, čestitke;ogovorijo sošolca/ko, prijatelja/ico;ogovorijo odraslega moškega in žensko (gospod, gospa), vikajo, tikajo;	
<ul style="list-style-type: none">poimenujejo in opisujejo osebe, predmete, dejanja in ugotavljajo razlike med njimi	<ul style="list-style-type: none">ob vzorčnih primerih poimenujejo osebe, predmete, dejanja;<i>To je ... Kdo je to? Kaj je to?</i><i>Ime mi je .../ Kako ti/vam je ime?</i><i>Pišem se .../ Kako se pišeš?</i>ob vzorčnih primerih opisujejo in primerjajo osebe, predmete in dejanja:<i>Stara sem .../ Koliko si stara?</i><i>Jaz sem... / Kakšen si pa ti?</i><i>Stol je .. / Kakšen je x?</i><i>Kaj dela oseba na sliki?</i><i>Kaj rad ješ (piješ), bereš, pišeš, poslušаш, gledaš, delaš?</i>	
<ul style="list-style-type: none">opisujejo svoj kraj	<ul style="list-style-type: none">poimenujejo državo, mesto, kraj, del kraja, ulico, najpomembnejše stavbe v mestu, njihovo velikost ...(<i>Kje živiš? Živim v Nemčiji/Franciji/Švici/ Avstriji/Bosni in Hercegovini/Makedoniji, naše mesto je Pariz/Sarajevo/Stuttgart; blizu naše hiše je bolnišnica, banka, železniška postaja</i>).	

1. To sem jaz

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)

Učenci:

- pozdravljajo
 - ob igri vlog vadijo pozdravljanje (družinskih članov, znancev, prijateljev, tujih ljudi);
 - pri pozdravljanju uporabljajo vljudnostne izraze;
 - ogovorijo odraslega moškega in žensko (gospod, gospa), vikajo, tikajo;
- izdelajo portret osebe
 - opišejo zunanost izbrane osebe;
 - določijo njene značajske značilnosti;
 - opišejo njena oblačila;
 - izražajo svoj čustveni odnos do te osebe;
- opisujejo zanimivosti kraja, mesta, ulice, hiše, v kateri živijo
 - odgovarjajo na učiteljeva vprašanja in vprašanja sošolcev;
 - ob slikah/fotografijah/ opisujejo zanimivosti svojega kraja, mesta ...;
 - ob fotografiji hiše, v kateri živijo, govorijo o zanimivostih in dogajanju;
- napišejo pismo (prijatelju, znancu, sorodniku)
 - izražajo (pišejo) voščila, čestitke (na lastnih izdelkih);
 - spodbudijo (z besedo/sliko) sorodnike, znance, prijatelje za obisk svojega kraja, mesta, države ...;
- opišejo svoj vsakdan
 - naštejejo svoje dnevne aktivnosti.

1. To sem jaz - moj prosti čas, moja prihodnost

(višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)

Učenci:

- pripovedujejo o konjičkih in prostem času
 - naštevajo dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo v prostem času;
 - poimenujejo skupine, v katerih počnejo te aktivnosti, ter naprave, orodje/igračke/, ki jih uporabljajo;
 - povedo, zakaj se ukvarjajo s tem konjičkom;
 - vrednotijo potrebo in vlogo konjičkov pri mladih v ožjem življenjskem okolju in širši družbi;
- pripovedujejo o možnostih za dejavnosti v prostem času
 - predstavijo razmere in pogoje za dejavnosti v prostem času v okolju, v katerem živijo, in v Sloveniji;
 - primerjajo svoje interese z vrstniki v okolju, v katerem živijo, in vrstniki v Sloveniji;
- spoznavajo razmerje med
 - pripovedujejo o svojih doživetjih v prostem času;

konjički in delovnimi obveznostmi	- vprašajo starše o njihovih stališčih do dela in prostega časa; - pojasnjujejo razliko med konjičkom in svojimi vsakdanjimi obveznimi opravili (v življenju ne moremo imeti samo konjičkov, naučiti se moramo sprejemati tudi druge obveznosti, <i>“Delo je ljubezen, ki je vidna očem.” Kall Gabren</i>);
• primerjajo načine preživljanja prostega časa	- pripovedujejo, kako so prosti čas preživljali njihovi starši, stari starši, kako oni, sošolci v Sloveniji, v državi, v kateri živijo; - vrednotijo pomen prostega časa za sodobnega človeka; - ozaveščajo razliko med prostim časom in brezposelnostjo (podoživljajo človeka brez dela in z veliko “prostega” časa).

2. Moja družina

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

**Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)**

Učenci:

• poimenujejo družinske člane	- ob slikah/fotografijah se naučijo poimenovati člane svoje družine in njihove vloge znotraj družine (oče, očka, oči; mama, mami; brat, sestra); povedo število družinskih članov;
• opisujejo člane svoje družine in določijo svoje mesto znotraj družine	- poiščejo razmerje do družinskih članov (mami sem sin, sestri sem brat ...); - naštevajo lastnosti svojih družinskih članov;
• prepoznajo razliko med popolno in nepopolno družino	- poimenujejo člane družine, ki tvorijo popolno družino; - povedo, kateri član družine manjka v nepopolni družini;
• poimenujejo opravila družinskih članov v družini	- naštejejo in opišejo vsakdanja hišna opravila; - Katera dela jaz opravi zase/za družino? - Kaj naredijo zame /za družino/ drugi družinski člani? - izmed ponujenih fotografij o poklicih izberejo tiste, ki se nanašajo na poklice, ki jih opravljajo družinski člani, in jih ustrezno razporedijo;
• poimenujejo poklice družinskih članov	- ob igri vlog nebesedno predstavijo poklice družinskih članov; - ob učiteljevi pomoči postopoma ubesedijo dejavnost; - ob sličicah poimenujejo predmete (orodje) za posamezne poklice; - pripovedujejo o časovni odsotnosti staršev

- zaradi zaposlitve in o svojem doživljanju njihove odsotnosti;
 - povedo, ali so starši zadovoljni s svojim delom (poklicem); zakaj?
- ugotavljajo značilnosti poklicev družinskih članov
 - naučijo se peti, recitirati pesmice (ljudske, umetne, otroške), ki nosijo v sebi čustvena sporočila, vezana na sorodstvo, in pomagajo k pomnitvi osnovnega besedišča.

2. Moji sorodniki

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo in opisujejo svoje sorodnike in sorodnike svojih sošolcev
 - ob pomoči staršev in učiteljev oblikujejo družinsko drevo in poimenujejo svoje sorodnike (dedek, babica, teta, stric, bratranec, sestrična ...);
- opisujejo sorodnike in razmerje do njih
 - opišejo lastnosti sorodnikov, ki jih poznajo;
 - povedo, kaj so oni babici, teti, sestrični ...;
 - primerjajo razmerje do sorodnikov in razmerje do svojih sošolcev;
 - opišejo medsebojne stike (dopisovanje, obiski, praznovanja, medsebojna pomoč);
- izražajo čustvena razmerja do sorodnikov
 - naučijo se peti, recitirati pesmice (ljudske, umetne, otroške), ki nosijo v sebi čustvena sporočila, vezana na sorodstvo;
 - ob slikah poimenujejo čustvena razpoloženja ljudi;
 - poimenujejo razpoloženje družinskih članov ob različnih priložnostih (oz jutranjem vstajanju, pri nedeljskem kosilu, na izletu ob rojstnem dnevu ...);
- pogovarjajo se o odnosu družinskih članov do svojih poklicev
 - poimenujejo poklice svojih staršev in drugih sorodnikov, znancev, sosedov, starih staršev;
 - povedo, kaj bi radi postali sami, ko odrastejo;
 - govorijo o poklicih svojih oboževalcev;
- poimenujejo kraje bivanja svojih sorodnikov in sošolcev
 - poiščejo na zemljevidu svoj rojstni kraj;
 - poiščejo na zemljevidu kraje, mesta, kjer živijo njihovi sorodniki;
 - starše sprašujejo o njihovem rojstnem kraju in življenju tam nekoč in ga primerjajo z današnjim (v Sloveniji in v državi, v kateri sedaj živijo).

2. Moji prijatelji; bikulturnost (višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">opisujejo svoje prijatelje	<ul style="list-style-type: none">poimenujejo svoje prijatelje v okolju, kjer živijo, in v Sloveniji ter jih primerjajo med seboj;opisujejo lastnosti svojih prijateljev in izražajo odnos do njih;naredijo plakat, na katerega napišejo vse lastnosti dobrega prijatelja;	
<ul style="list-style-type: none">spoznavajo razmerje in pozitivno vrednotijo jezik porekla in jezik okolja	<ul style="list-style-type: none">pripovedujejo o svojih izkušnjah in doživetjih v okolju, v katerem živijo, in v Sloveniji zaradi dobrega/slabega/ znanja slovenskega jezika;ozaveščajo pomen znanja več jezikov in poznavanja različnih kultur;	
<ul style="list-style-type: none">poimenujejo države, v katerih se govori jezik, ki je materni jezik njihovih sošolcev in prijateljev	<ul style="list-style-type: none">poiščejo osebo, ki govori več jezikov in pozna več kultur, ugotovljajo njen položaj/ pomen / v okolju, v katerem živi;pojejo, recitirajo pesmi; plešejo, zaigrajo pesmi, plese, skladbe iz Slovenije/o Sloveniji/ in okolja, kjer živijo;	
<ul style="list-style-type: none">ugotavljajo vzroke za večkulturno in večjezikovno stanje v državi, v kateri živijo	<ul style="list-style-type: none">sprašujejo starše in druge Slovence (in morebiti tudi druge starše svojih sošolcev in prijateljev), zakaj so prišli v državo, v kateri sedaj živijo;pripovedujejo in primerjajo življenje v Sloveniji in v državi, v kateri sedaj živijo;	
<ul style="list-style-type: none">oblikujejo svoja stališča do jezikovne in kulturne različnosti Evrope	<ul style="list-style-type: none">izražajo svoje mnenje o odnosih med ljudmi (med sošolci, prijatelji, znanci, sosedi, sodelavci ...) v svojem okolju, kjer govorijo različne jezike, in ohranjajo običaje in navade, ki so jih prinesli iz držav porekla;opišejo slovensko kulturno prireditel, na kateri je bil prisoten predstavnik države, v kateri živijo;povedo svoje mnenje, zakaj je prišel, kaj je s tem izrazil, kaj to pomeni meni, nam kot skupnosti Slovencev, Sloveniji ...;poiščejo informacije o prireditvi (obisku, razstavi, sejmu ...) v lokalnem tujem časopisu, ga prevedejo in predstavijo drugim.	

3. Čas

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">• povedo, koliko je ura	<ul style="list-style-type: none">- ob otroški pesmi (poslušajo, zapojejo) spoznavajo ustrezne številke in časovne izraze;- poimenujejo dejanja, ki jih opravljajo ob določeni uri (ob slikovnem gradivu); npr. ob 7.00 uri vstajanje ...;- izdelajo "papirnato" uro;- iščejo časovne podatke na priloženih programih za TV spored, vozni red, delovni čas trgovin, šolski urnik;	
<ul style="list-style-type: none">• poimenujejo dneve v tednu in dele dneva	<ul style="list-style-type: none">- poimenujejo dejanja, ki jih opravljajo zjutraj, opoldne, zvečer;- izdelajo tedenski koledarček svojih obveznosti (slikanica);	
<ul style="list-style-type: none">• poimenujejo imena mesecev in letnih časov	<ul style="list-style-type: none">- poslušajo, zapojejo slovensko pesem z imeni mesecev in letnih časov;- poimenujejo imena mesecev in letnih časov ob slikovnih simbolih;- povedo svoje rojstne datume, ki jih učitelj opremi z ustreznimi slikovnimi simboli (npr.: Janez, 7. julij - sonček in morje, poletje);- poimenujejo opravila, povezana z letnimi časi;- slikovno in besedno izražajo vremenske pojave (dež, dežuje, deževno vreme, sneg, sneži, oblačno ...);- ob jezikovnih igrah utrjujejo pridobljene pojme za čas in števila;	
<ul style="list-style-type: none">• naučijo se nekaj pregovorov, vezanih na dele dneva, ure, mesece ...	<ul style="list-style-type: none">- "Rana ura, zlata ura", "Ne hvali dneva pred večerom", "Na Gregorjevo se ptički ženijo" ...;	
<ul style="list-style-type: none">• odgovarjajo na vprašanja, Kdaj	<ul style="list-style-type: none">- naredijo anketo in primerjajo svoje navade z navadami sošolcev (npr. kdaj vstaneš, kdaj imaš kosilo, kdaj so počitnice, kdaj delaš domačo nalogo ...).	

3. Prazniki in letni časi, časovne enote (srednja jezikovna / starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
● poimenujejo najpomembnejše praznike, vezane na letne čase	- ob fotografijah poimenujejo najpomembnejše praznike v letu; - opišejo pomembne dejavnosti za posamezni praznik; - poimenujejo državne in osebne praznike ter praznovanja, vezana na letne čase, in kulturno okolje (npr. dan državnosti, rojstni dan, god, zeleni Jurij, pust, dan reformacije ...);	
● opisujejo načine praznovanja	- sami pripravijo priložnostno praznovanje (rojstni dan sošolca, učitelja/ice ...); - izražajo čestitke in voščila za različne oblike praznovanj (ustno in pisno); - pišejo in ustno izražajo (v igri vlog ali v realnosti) vabilo različnim naslovnikom za različna praznovanja;	
● primerjajo praznike in praznovanja	- opišejo in primerjajo praznike v okolju, v katerem živijo, in v Sloveniji; - ob časopisnem in revialnem gradivu aktualizirajo pomembna praznovanja ob obletnicah, prireditve ob kulturnih in državnih praznikih;	
● ovrednotijo pomen praznovanja zase in za svojo družino	- pišejo besedila za objavo v časopisih; - opišejo praznično mizo v družini ob različnih praznovanjih (praznična miza je multikulturalna); - primerjajo praznovanje istih in podobnih praznikov v državi, v kateri živijo, in v Sloveniji; - zapojejo nekaj priložnostnih ljudskih, otroških in umetnih pesmi; - ogledajo si likovno ustvarjanje slovenskih in tujih slikarjev na temo izbranega praznika; - sami likovno poustvarjajo na temo posameznega praznika; - izražajo svoj odnos do praznika in pomensko ovrednotijo posamezni praznik.	

3. Počitnice, dopust, promet, potovanje (višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none">opišejo načine počitnikovanja	<ul style="list-style-type: none">- opisujejo, kako preživljajo ljudje poletne in zimske počitnice;- pripovedujejo o svojih počitniških doživetjih;	
<ul style="list-style-type: none">spoznajo turistično pomembne kraje v Sloveniji in v državi, v kateri živijo	<ul style="list-style-type: none">- načrtujejo potovanje v izbrano pokrajino, mesto v Sloveniji glede na cilje preživljanja počitnic (dopusta); šport, plavanje;- spoznavajo naravne in kulturnozgodovinske značilnosti kraja, druga razvedrila, službene poti ...;- ugotavljajo in presojujejo naravne oz. zemljepisne in kulturnozgodovinske danosti za razvoj obiskanih krajev v Sloveniji;- pripovedujejo o svojih najlepših počitnicah, ko je šlo vse narobe;- naštejejo, kaj vse vzamejo s seboj na počitnice;- primerjajo počitnice, ki so jih preživeli s sorodniki, prijatelji, sami v koloniji;- izdelajo program pustolovskih počitnic s prijatelji;	
<ul style="list-style-type: none">spoznajo osnovne besedne zveze v turistični agenciji	<ul style="list-style-type: none">- tvorijo različne dialoge: kako rezervirati sobo, zamenjati denar, kako vprašati za pot, smer (oprostito, kje ...?), kako dobiti informacije v zvezi s kulturnim programom, turističnim zemljevidom;- povedo, kako bi rezervirali prenočišče v hotelu;- napišejo dopis turistični agenciji;- naučijo se izraziti svoje nezadovoljstvo s sobo, hrano, prevozom, ki so ga rezervirali preko turistične agencije;- svetujejo prijateljem, znancem, kam naj gredo na počitnice in zakaj;	
<ul style="list-style-type: none">opišejo pot in prometna sredstva do kraja počitnikovanja	<ul style="list-style-type: none">- ob zemljevidu opišejo pot do kraja preživljanja počitnic (poiščejo večje kraje) in z učiteljevo pomočjo spoznavajo značilnosti pomembnih krajev;- naštejejo prednosti in pomanjkljivosti potovanj z avtom, ladjo;- povedo, katera oblika potovanja jim je najljubša in zakaj;	
<ul style="list-style-type: none">naštejejo motive za potovanja (nekoč, danes, v Sloveniji in državi gostiteljici)	<ul style="list-style-type: none">- primerjajo prometne poti v državi gostiteljici in v Sloveniji;- poiščejo razloge za obstoječe stanje in prizadevanja Slovenije za izboljšanje prometnih povezav;- primerjajo gospodarski položaj Slovenije in države, v kateri živijo;- poiščejo podatke v dnevnikih časopisih države	

- gostiteljice (in slovenskih) o prizadevanjih Slovenije za vključevanje v Evropsko unijo;
- spoznavajo vlogo državnih meja;
- seznanijo se s spreminjanjem vloge državnih meja v sodobnem svetu (EU ...);
- spoznavajo načine potovanj in prometna sredstva nekoč (pešačenje, furmanstvo, splavarstvo, železnica ...);
- ugotavljajo posledice velikega poseganja v naravo z gradnjo prometnih poti in množično uporabo letal, avtomobilov, velikih ladij ... na okolje in zdravje ljudi;
- opišejo načine potovanj in prometna sredstva nekoč (pešačenje, furmanstvo, splavarstvo, železnica ...);

- ovrednotijo pomen prostega časa in potovanja za človeka ter pomen razvoja prometne in informacijske tehnologije za stike med ljudmi, narodi, državami
- ozaveščajo psihosocialne in kulturne vidike prostega časa in preživljanje le-tega z družinskimi člani v okolju, v katerem živijo, in v Sloveniji danes.

4. Barve okoli nas

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- opazujejo okolico in poimenujejo barve
 - poimenujejo barve predmetov v razredu, na svojih oblekah in v naravi, za katere poznajo slovenske besede;
 - narišejo predmete in jih pobarvajo, zapišejo imena barv;
 - zapojejo pesmi, ki omenjajo barve;
 - ob jezikovnih igrah ponovijo in utrdijo pridobljene izraze za barve;
- razvrščajo barve
 - poimenujejo in prepoznavajo vrstni red barv v mavrici in na zastavi (slovenski in na zastavi države, v kateri živi) in vse tudi narišejo;
 - izbranim barvam dodajajo samostalnike, ki poimenujejo predmete in pojme; belo – mleko; rdeča/e – jagoda, jabolko; modro/e – morje, nebo, oči;
- primerjajo barve med seboj
 - primerjajo barve oči med sošolci, družinskimi člani;
 - primerjajo barve jedi, ki jih radi jedo, in jih narišejo.

4. Kakšen, kakšna, kakšno je (srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
• opisujejo ljudi	- ob učiteljevi pomoči učitelja izdelajo plakat, kamor zapisujejo vse pridevnike, ki opisujejo značaj ljudi, ovrednotijo posamezne značajske značilnosti; - spoznajo besede, s katerim opisujejo zunanost; - opisujejo prijatelje, sošolce, sorodnike, osebe na slikah; - poslušajo govorne posnetke različnih govorcev (po starosti, spolu, iz različnih slovenskih pokrajin) in poskušajo prepoznati govorce, opisati njihove lastnosti in jih "prepoznati" na predloženih slikah, izbiro utemeljijo;	
• opisujejo živali, rastline	- spoznavajo nove besede ob pesmih, zgodbah, v katerih nastopajo živali in rastline; - spoznajo nekatere tipične živali in rastline iz Slovenije (na primer štokrlja, medved, človeška ribica, planika, ajda ...); - narišejo različne živali in rastline; - spoznajo pregovore, vezane na živali in rastline; - pridobljene pridevniške besede uporabijo v dvogovorih, v igri vlog;	
• opisujejo predmete	- opisujejo predmete v učilnici, doma, v svoji sobi; - poimenujejo etnološke predmete v okolju, v katerem živijo, jih primerjajo s slovenskimi; - poiščejo tipične etnološke predmete v Sloveniji (kozolec, majolika ...), jih opišejo in vrednotijo njihov pomen.	

4. Barvitost pokrajine (opisi krajev, mest) (višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
• pripovedujejo o doživetjih ob opazovanju pokrajine in primerjajo barvitost	- ob poslušanju pesmi <i>Slovenija, moja zelena</i> ali <i>Kekčeve pesmi</i> se poskušajo vživeti v pokrajine, ki so jih prepotovali; - doživetje ob pesmi likovno izrazijo (uporaba barv); - ubesedijo doživljanje barvitosti (določene, poznane) pokrajine in ugotavljajo vzroke za različnost v barvitosti pokrajin; relief, podnebje, rastje, človekov poseg v naravo (industrija, prometnice, naselja ...);	

- ugotavljajo vpliv naravnih danosti na človekovo življenje v določeni pokrajini in obratno;
 - upovedujejo primerjavo med pokrajino, v kateri živijo, in izbrano v Sloveniji;
 - poiščejo sodobno pesem (slovensko, "tujo"), ki jim je všeč in poje o pokrajini, podeželju, mestih, življenju v različnem socialnem okolju ... in se o njej pogovorijo;
- vrednotijo pomen naravnega in zdravega okolja
 - ugotavljajo možnosti za prispevek vsakega posameznika za ohranjanje naravnega okolja;
 - napovedujejo možne rešitve;
 - napišejo spise in zaigrajo "pogovor v naravi" med posameznimi naravnimi elementi (reka, gozd, travnik, posamezne živali, govorijo o težavah, ki jih imajo zaradi človekovega obremenjevanja narave);
 - poiščejo kompromise med človekovimi potrebami in naravnimi možnostmi (vživljajo se v vlogo sodobnih politikov, arhitektov, kmetovalcev, porabnikov, podjetnikov ... in o tem izvedejo okroglo mizo);
- opazujejo barve na slikah
 - opazujejo in upovedujejo različne motive (pokrajine, predmete, živali, rastline, ljudi, dogodke na slikah);
- opazujejo dela pomembnejših slovenskih slikarjev
 - pogovarjajo se o življenju slikarjev, umetniških smereh (Ivana Kobilica, Matija Jama, Fortunat Bergant ...),
 - opisujejo barve na njihovih slikah;
 - izražajo občutke ob slikah;
 - spoznajo galerije (Narodna galerija v Ljubljani);
- izdelajo, narišejo slike
 - pripovedujejo o svojih slikah;
 - primerjajo slike sošolcev in jih ocenjujejo;
 - razmišljajo o razstavi svojih slik v okviru slovenskega društva in pripravi lastnega kataloga slik ter predstavitev le-tega staršem.

5. Oblačila

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo različne vrste oblačil
 - rišejo in barvajo različna oblačila ter spoznavajo nove besede;
 - oblačila izrezujejo iz različnih modnih katalogov in revij ter jih opišejo;
 - zapojejo pesem: *Moj klobuk ima tri luknje*;
 - primerjajo pesem s podobno pesmijo v državi, v kateri živijo;

- opišejo svoja priljubljena oblačila
 - zapojejo otroško pesem o oblačilih;
 - povedo, kaj najraje nosijo, zakaj;
 - primerjajo svoja oblačila z oblačili sošolcev (katere barve so mi najbolj všeč);
- oblačila po različnih kriterijih razvrščajo v skupine
 - naštejejo poletna/zimska oblačila;
 - poimenujejo otroška oblačila, oblačila za odrasle;
 - ločujejo moška in ženska oblačila, oblačila za šport in prosti čas, oblačila za službo;
- spoznavajo pridevnike za opisovanje oblačil
 - kakšno je to oblačilo in katere vrste (toplo, črtasto, pisano, veliko, široko, športno, mehko).

5. Moda in vplivi kulturnega okolja

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- spoznavajo najpogostejše besede in besedne zveze, ki jih uporabljamo pri nakupovanju oblačil
 - izražajo želje, prošnje: Kaj želite? Ali lahko pomerim? Koliko stane? Iz kakšnega blaga je? Ali mi pristaja?;
 - samostojno tvorijo različne dialoge (igra vlog);
- izražajo mnenje o določenem oblačilu
 - vrednotijo lastnosti posameznih oblačil;
 - te hlače so preširoke, ta klobuk mi je všeč, ta pulover ni več moderen, to je predrago, to je super;
 - vadijo stopnjevanje pridevnikov;
- povedo, kaj bi oblekli za določeno priložnost
 - povedo, kaj bi oblekli, če bi šli npr. na smučanje, večerjo za rojstni dan, novoletno zabavo, izlet v hribe, koncert;
- izražajo svoj odnos do mode, novih in že rabljenih oblačil
 - opišejo, kakšna je trenutna moda za mlade;
 - povedo, kaj jim je všeč in kaj ne;
 - poiščejo in predstavijo svoje modne vzornike;
 - iščejo povezave med modo in delovnimi mesti v tekstilni industriji;
 - povedo, če so kdaj podarili/zbirali oblačila za socialno šibkejšo družine, begunce, otroke v drugih državah, kakšen je njihov odnos do oblačil iz druge roke.

5. Oblačila (ekološki vidiki oblačenja, problemi v okolju)

(višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- primerjajo modo nekoč in danes - primerjajo svoja oblačila z otroškimi oblačili svojih staršev;
- ugotavljajo, zakaj se moda tako hitro spreminja;
- izražajo svoj odnos do modnih zapovedi - povedo, kaj je moderno;
- povedo, kaj menijo o barvanju las, pretiranem ličenju, nezdravih sintetičnih materialih, živalskem krznu ...;
- pogovarjajo se o poklicu manekenk in manekenov - izražajo argumente za in proti (npr. manekenke so lepe, veliko zaslužijo, pogosto potujejo, ne smejo jesti čokolade, nimajo časa za hobije, so pod stresom ...);
- spoznajo pregovore, vezane na oblačila - poiščejo pregovore, povezane z oblačili;
- primerjajo te pregovore s slovenskimi (npr. "Pamet je boljša kot žamet."
"Obleka naredi človeka, samo ne iz blaga.");
- vrednotijo oblačila skozi čas - spoznavajo oblačila v različnih zgodovinskih obdobjih in jih primerjajo z oblačili v državi, v kateri živijo (spoznajo slovensko nošo in nošo pokrajine v državi, v kateri živijo);
- ugotavljajo surovinski sestav svojega oblačila;
- odidejo v trgovino in si ogledajo ceno posameznega oblačila glede na surovinski sestav, državo porekla;
- spoznajo oblačilno industrijo v Sloveniji in državi, v kateri živijo;
- ugotavljajo, poizvedujejo, zakaj različne države proizvajajo tekstilne idelke v manj razvitih državah;
- ugotavljajo izvor svojih oblačil in globalno povezanost sveta preko oblačila.

6. Moje telo

(nižja jezikovna/ starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo in opišejo dele telesa - s pomočjo slikovnega gradiva spoznajo dele človeškega telesa (živalskega telesa - koristno za nakup mesa pri mesarju);
- izražajo svoje počutje - povedo, kaj jih včasih boli, kaj je vzrok, kaj naj naredijo (npr. boli glava, trebuh, sem prehlajen, kašljam .../vzemi aspirin, ne jej toliko sladkarij, vzemi tablete, sirup, izmeri si temperaturo ...);
- izražajo svoje vtise z zdravniškega pregleda - pripovedujejo o svojih obiskih pri zdravniku, zobozdravniku;
- spoznajo pomen rednih zdravniških pregledov;

- ob igri vlog (zdravnik/pacient) vadijo besedne zveze, ki so povezane z zdravjem;
- povedo, kako skrbijo za osebno higieno
 - naštejejo predmete, ki jih imajo v kopalnici, in določijo njihovo uporabo;
 - opisujejo, kako si umivajo zobe, obraz;
 - prebirajo besedila na različnih higienskih sredstvih (milu, zobni pasti, pralnem prašku ...) in sami pripravijo kratek zapis (ali risbo) za uporabnike izbranega sredstva.

6. Zdravje in bolezen

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- naštejejo vzroke za zdravstvene težave in bolezni sodobnega časa
 - ugotavljajo, zakaj ljudje slabo spijo, nimajo apetita, preveč jedo, so pod stresom, jih muči debelost;
 - spoznajo najpogostejše nalezljive bolezni;
 - povedo, kako se počutijo in kaj delajo, ko so bolni;
- spoznajo zdravstveno izkaznico, ki jo imamo v Sloveniji, in jo primerjajo s svojo
 - poiščejo zanimive strani v zdravstveni izkaznici in jih pojasnjujejo;
 - povedo, kaj morajo storiti, če gredo sami ali s starši za daljši čas v drugo državo na počitnice, tečaje, delo;
- spoznavajo in presojujejo oblike zasvojenosti (kajenje, alkohol, droge) in jih primerjajo med sabo
 - poiščejo znane posterje z gesli proti kajenju, drogami, alkoholu;
 - izdelajo svoj poster s podobno vsebino;
 - berejo različna besedila o zasvojenosti in njenih posledicah za posameznika, družino, širšo okolico;
 - pripovedujejo o svojih izkušnjah z drogami, alkoholom, cigareti;
 - izrazijo svoja stališča do tistih, ki živijo od te "industrije";
- spoznavajo oblike pomoči ljudem v stiski in jih vrednotijo
 - izrazijo svoj odnos do krvodajalskih akcij, darovanja organov;
- ocenijo pomen zdravega načina življenja
 - povedo, kako skrbijo za svoje zdravje;
 - povedo, kaj pomeni zanje rekreacija, zdrava prehrana, sprostitev, zdravo okolje (zrak, voda, rastline, zemlja);
 - ugotavljajo, kako bi lahko izboljšali svoj način življenja;
 - razložijo pregovor "Zdravje je naše največje

- bogastvo”;
- poiščejo podobne pregovore v jeziku države, v kateri živijo;
- vrednotijo pomen lastne skrbi /države/ za zdravje
 - prebirajo različne članke in informacije zdravstvenih služb in zavarovalnic, ki govorijo o novostih na tem področju;
 - preberejo in primerjajo nekatere zanimive člene iz “zdravstvenega” zakona v Sloveniji in državi, v kateri živijo.

6. Spolnost, človekove pravice

(višja jezikovna/ starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo otroške igrače za deklice in dečke ter ugotavljajo vzroke za delitev
 - povedo, katere igrače, družabne igre imajo in s katerimi se radi igrajo;
 - povedo, katere igrače so jim starši kupovali glede na spol (tradicionalno fantovske/dekliške igrače; pištola, tanki/punčke ...);
- pogovarjajo se o ravnanju in izražanju čustev sošolcev in sošolk
 - opisujejo in primerjajo izražanje svojih čustev ob različnih priložnostih (deklice, dečki);
 - primerjajo načine izražanja čustev v slovenskem razredu in v razredu redne šole (večnacionalni razredi/medkulturna primerjava);
- ugotavljajo razlike med spoloma pri poklicnih odločitvah
 - predstavijo poklic očeta in matere;
 - predstavijo delitev delovnih opravil v svoji družini in to primerjajo z družino “tujega” prijatelja v državi, v kateri živijo;
 - predstavijo svoje poklicne odločitve in jih primerjajo med seboj;
 - primerjajo tradicionalne moške/ženske poklice in vrednotenje le-teh nekoč in danes v Sloveniji in v državi, v kateri živijo;
- spoznavajo vpliv političnih odločitev na vlogo ženske, tujca v družbi
 - v dnevnem časopisju poiščejo imena žensk na različnih gospodarskih, družbenih, upravnih in političnih položajih (primerjava Slovenije z državo, v kateri živijo);
 - predstavijo po svoji presoji izbrano žensko, ki opravlja pomembno vlogo (družbeno, politično, znanstveno ...);
 - poiščejo pomembne ženske osebnosti v slovenski zgodovini in v zgodovini države, v kateri živijo;
 - ozaveščajo pomen enakih pravic za vse ljudi;
 - ozaveščajo pomen enakosti med spoloma, narodi, rasami (enake možnosti, čustva, potrebe, pravice, dolžnosti za vse);

- primerjajo človekove (otrokove) pravice v zgodovini in danes (Deklaracija o človekovih pravicah);
- opazujejo, vrednotijo in primerjajo uresničevanje zapisane deklaracije v svojem okolju in Sloveniji.

7. Šola, učilnica - moje delovno mesto

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo predmete, ki jih vidijo v učilnici
 - poslušajo, zapojejo oziroma se naučijo pesmico, ki je vsebinsko vezana na šolo;
 - ob prepevanju učitelj pokaže predmete na sliki, o katerih poje pesem;
 - narišejo predmete iz pesmi, druge pokažejo v učilnici in jih poimenujejo;
 - zaigrajo igro, ki besedno vključuje predmete v učilnici (utrjujejo pridobljene besede ob menjavi jezikovnih iger s podobno vsebino, toda drugačnim ritmom);
 - prepoznavajo predmete po obliki, jih razvrščajo v skupine glede na velikost, barvo, uporabnost;
 - iščejo skrite predmete v učilnici;
 - naštejejo in opišejo šolske potrebščine;
- poimenujejo šolske prostore in osebe, zaposlene v šoli
 - poimenujejo šolske prostore;
 - narišejo učilnico;
 - poimenujejo osebe, s katerimi se srečujejo v šoli (učiteljico, ravnatelja, hišnika, snažilko ...);
 - povedo, kaj te osebe delajo v šoli;
- pogovarjajo se o svojih sošolcih in sošolkah
 - narišejo portrete svojih sošolcev;
 - opišejo sošolca/ko, ki sedi zraven njih;
 - ugotavljajo medsebojne podobnosti in razlike;
 - zapišejo vse rojstne dneve sošolcev in jih v igri vlog predstavljajo sošolcem;
 - pripravijo abecedni seznam učencev (najmlajši z risbami, ki jih sami naredijo, starejši pa poimensko);
 - izdelajo šolski urnik;
 - povedo, kaj delajo v šoli, kaj se učijo, kaj jim je zanimivo, kaj je težko, česa ne marajo;
 - predstavijo svoj najljubši predmet;
- primerjajo šolski sistem države, v kateri živijo, in Slovenije
 - ugotavljajo, koliko let traja obvezna šola (razredna in predmetna stopnja ter kako se imenuje) pri njih/v Sloveniji;
 - ugotovijo, koliko učencev je v razredu, koliko so stari;
 - povedo, zakaj hodijo v slovensko šolo, kaj jim je tu všeč, česa ne marajo;
 - ocenjujejo pomen slovenske šole;
- naštevajo in utemeljujejo
 - povedo, kako si predstavljajo idealno šolo,

lastnosti dobre šole

idealno učiteljico (jo narišejo, opišejo in to zaigrajo).

7. Stanovanje, vrste bivališč

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji: Razčlenitev funkcionalnih ciljev:

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo prostore v stanovanju in pohištvo v njih
 - poimenujejo stanovanjske prostore;
 - ob slikovnem gradivu poimenujejo predmete v posameznih prostorih in povedo, za kaj jih uporabljajo;
 - opišejo/narišejo svojo resnično ali sanjsko sobo;
 - zapišejo asociacije in pregovore, povezane s predmeti v stanovanjih (npr. sedi na dveh stoli, širok kot omara, točen kot ura, lep kot slika ...), in jih pojasnijo ter iščejo povezave in podobnosti pregovorov z jezikom dežele, v kateri živijo;
- izdelajo/zapišejo vprašalnik, vezan na življenje v bloku, hiši na določeno temo
 - sprašujejo (in zapisujejo odgovore), poskušajo s pomočjo odgovorov ugotoviti, zakaj je tako z njimi;
 - povedo, kje bi oni najraje živeli, in razložijo pomen dvorišča, vrta;
 - pripovedujejo o hišnih ljubljenceh;
- spoznajo, kako izgleda tipična slovenska hiša nekoč in danes, in jo primerjajo s hišo v njihovi državi
 - na nemi zemljevid Slovenije lepijo slike kmečkih hiš, ki so jih poiskali v starih časopisih, revijah;
 - ob slikah/fotografijah opisujejo kmečko hišo v Sloveniji in spoznavajo nekatere posebnosti slovenske kmečke hiše; črno kuhinjo, slamnato streho;
- spoznajo posebnosti gradnje hiš v različnih pokrajinah
 - ugotavljajo, v katerem delu Slovenije je ta hiša tipična, in povedo, zakaj je takšna (glede na podnebje, gradbeni material, obliko, funkcijo);
 - primerjajo staro hišo s sodobnim domom v Sloveniji in v državi, v kateri živijo;
 - vrednotijo pomen ohranjanja naravne in kulturne pokrajine;
 - naučijo se narodno pesem, ki pripoveduje o kmečki hiši, in poiščejo sodobno, popularno pesem s podobno vsebino;
 - opisujejo in primerjajo tipe arhitekture: alpska, primorska, panonska hiša (delo v skupinah);
 - opišejo svojo hišo/hišo v okolju, v katerem živijo/babičino hišo.

7. Geografske, zgodovinske in kulturne značilnosti države, v kateri živim, in Slovenije

(višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji	Razčlenitev funkcionalnih ciljev	Moje učno gradivo (učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)
Učenci:		
<ul style="list-style-type: none"> poiščejo na zemljevidu geografsko lego države, v kateri živijo, in Slovenije 	<ul style="list-style-type: none"> na zemljevidu Evrope poiščejo in poimenujejo državo, v kateri živijo; poimenujejo sosednje države; ugotavljajo, skozi katere države potujejo v Slovenijo, kaj vedo o krajih, skozi katere potujejo; 	
<ul style="list-style-type: none"> spoznavajo slovenske geografske regije 	<ul style="list-style-type: none"> primerjajo nemi zemljevid s fizično karto Slovenije in ugotavljajo fizično-geografske lastnosti posameznih regij; spoznavajo slovenske besede za strokovne pojme (npr. fizično-geografske lastnosti, zmerno podnebje, panonskinižinski svet, panonska hiša, gorski svet, primorski svet); poiščejo večja mesta, reke, jezera; listajo po slovenskih dnevnikih in poiščejo članke, ki omenjajo ta mesta, reke, jezera in v nekaj besedah, stavkih povedo vsebino članka (zapišejo ključne besede, ki jih pozneje povezujejo v stavke); 	
<ul style="list-style-type: none"> spoznajo glavno mesto 	<ul style="list-style-type: none"> primerjajo Ljubljano z glavnim mestom države, v kateri živijo; spoznajo nekaj kulturnih znamenitosti mesta; 	
<ul style="list-style-type: none"> spoznajo mesta dežele in države, kjer živijo Slovenci 	<ul style="list-style-type: none"> spoznajo, da Slovenci živijo tudi za slovensko mejo, v sosednjih državah in Italijani, Madžari v Sloveniji; poiščejo na zemljevidu dvojezična imena krajev, rek, gora (v Sloveniji, zunaj slovenskih meja); ugotavljajo razloge za takšno stanje (življenje Slovencev v zamejstvu); spoznajo, da Slovenci živijo tudi na drugih celinah, v izseljenstvu; 	
<ul style="list-style-type: none"> spoznajo nekaj pomembnih podatkov iz slovenske zgodovine 	<ul style="list-style-type: none"> spoznajo, da je današnja država Slovenija nova politična tvorba (nekoč je bila del Jugoslavije, Avstro-Ogrske, Habsburške monarhije, Nemškega cesarstva ...); izdelajo časovni trak političnega, gospodarskega, kulturnega, nacionalnega razvoja skozi zgodovino; primerjajo "slovenski" časovni trak s časovnim trakom države, v kateri živijo; 	
<ul style="list-style-type: none"> utemeljijo pomen slovenskega jezika kot najmočnejšega orodja za ohranjanje slovenskega 	<ul style="list-style-type: none"> spoznavajo (izbrano) obdobje iz slovenske zgodovine - motivacija je lahko stara ljudska pesem, noša, zanimivi fragmenti iz življenja prednikov, pripovedke, legende, stare izdaje knjig; (pobiranje dečkov za turško vojsko-janičarji, maševanje v slovenskem jeziku (protestantizem in P. Trubar), Francoz v zibelki na panjski končnici ... itd.); 	

- naroda v zgodovini
- ovrednotijo prispevek Slovencev v svetovno zakladnico znanja
- spoznajo slovenske izumitelje, znanstvenike, inovatorje, pisatelje, pesnike, umetnike, politike (poiščejo jih v časopisih, leksikonih, šolskih knjigah ...; preberejo nekaj zanimivih utrinkov iz njihovega življenja in jih primerjajo s podobnimi ljudmi v državi, v kateri živijo).

8. Hrana

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo posamezna živila
 - poimenujejo živila v domači shrambi;
 - razvrščajo besede in slike živil po skupinah: sadje, zelenjava, meso, mlečni izdelki, sladkarije;
 - naštevajo svoje najljubše jedi in jedi, ki jih ne marajo;
- spoznajo dnevne obroke
 - povedo, kateri obrok je pri njih najobilnejši, zakaj;
 - spoznajo besedne zveze, ki jih izrečemo pri mizi (npr. dober tek, na zdravje ...), jih primerjajo z besednimi zvezami, ki jih izrečejo v državi, v kateri živijo;
 - povedo/zapišejo recept svoje najljubše jedi;
 - poiščejo recept tipične slovenske jedi (po maminem, babičinem, knjižnem izročilu);
- spoznavajo vsakodnevno sporazumevanje ob nakupovanju
 - ob igri vlog vadijo različne pogovore (npr. na tržnici, v trgovini, slaščičarni, restavraciji).

8. Hrana - izraz kulturnega in naravnega okolja

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije, besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo posamezna živila
 - naštevajo živila, ki jih dnevno kupujejo v trgovini, in spoznajo novo besedišče;
- opisujejo svoje dnevne obroke
 - sestavijo jedilnik, sestavo svojih jedilnikov za zajtrk, kosilo, večerjo, malico;
- pripovedujejo o kulturnih navadah, vezanih na
 - sestavijo jedilnike za različne priložnosti;
 - "obložena miza ponazarja večkulturnost, raziščimo jo", primerjajo obloženo mizo ob praznikih v Sloveniji in v okolju, kjer živijo;

- kulinariko
- naučijo se vljudnostnih besednih zvez ob obrokih doma, v družbi prijateljev, v gostilni, na slavnostnih mestih;
 - pogovarjajo se o primernih oblačilih za določene priložnosti (povabilo na kosilo, večerjo ... k znancem, prijateljem, sorodnikom, na slavnostno večerjo ...) in utemeljijo svoje mnenje;
 - zaigrajo izbrane življenjske situacije;
- vrednotijo in utemeljujejo pomen prehranjevalnih kulturnih navad kot elementa kulturne dediščine
 - pogovarjajo se o prehranjevalnih navadah v okolju, v katerem živijo (vsebini, količini in sestavi obrokov, navadah ob jedi, postrežbi);
 - ugotavljajo razlike med slovenskimi navadami in navadami v okolju, v katerem živijo, in pojasnjujejo razlike, iščejo vzroke za drugačnost.

8. Prehranjevalna veriga; globalna soodvisnost v svetu

(višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji Razčlenitev funkcionalnih ciljev

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)

Učenci:

- analizirajo prehranjevanje v družini/šoli
 - poimenujejo živila in ugotavljajo njihovo sestavo; maščobe, ogljikove hidrate, beljakovine, vitamine, minerale;
 - spoznavajo pomen hranilnih snovi za zdravo življenje / prehranjevanje;
 - predstavijo jedilnike doma /v šoli/ in jih ocenjujejo/vrednotijo;
 - povedo, kakšen je njihov pogled na restavracije s hitro hrano;
 - sestavijo svoj jedilnik in upoštevajo pravilno sestavo glede na vsebino maščob, ogljikovih hidratov, beljakovin, vitaminov, mineralov;
- primerjajo sestavo jedilnikov nekoč/danes
 - pripovedujejo, kakšni so bili obroki njihovih staršev v otroški dobi (enoličnost/pestrost);
 - ugotavljajo pomen sodobnih transportnih sredstev za dostop do živil s celega sveta;
 - vrednotijo prednosti in slabosti živil s celega sveta (nalezljive bolezni, prenos škodljivcev);
- spoznavajo način prehranjevanja v državi, v kateri živijo, in ga primerjajo s Slovenijo/ostalim delom sveta
 - spoznajo razliko med velikimi kmetijskimi posestmi/farmami in tradicionalnimi kmetijami (prednosti, slabosti);
 - raziščejo in poročajo, katera živila so avtohtona, katera pa uvožena iz tujine, kakšne so cene in zakaj;
 - spoznajo in vrednotijo tipične jedi v okolju, v katerem živijo, in v Sloveniji;
- spoznavajo načine za ohranitev naravnega okolja
 - ozaveščajo načine, kako bi sami lahko spremenili odnos do živil, okolja in se hkrati zdravo prehranjevali (kupim toliko, kolikor res potrebujem, ne odmetavam kruha);
- seznanijo se z načinom prehranjevanja v izrednih okoliščinah
 - spoznajo postopek priprave hrane, če je ta kontaminirana, voda onesnažena, če ni možno shranjevanje hrane v hladilnicah ... (če pride do potresa, poplave, daljšega izpada električne energije ...).

9. Čustva

(nižja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)

Učenci:

- spoznavajo sebe in izražajo svoja čustva ob določenih priložnostih
 - ob opisu fotografij ljudi, živali spoznajo nove pridevnike (npr. vesel, žalosten, presenečen, zaskrbljen ...);
 - predvidijo situacijo in opišejo svojo reakcijo v tej situaciji (mame ni doma, dobil sem novo kolo, papagaj je ušel);
- opazujejo čustvena razpoloženja družinskih članov, sorodnikov
 - poiščejo (iz svojega življenja) priložnost, iz katere so lahko razbrali, da jih mama/oče/brat/sestra ima rad/(a), da imajo oni radi babico, dedka, teto, strica;
 - opišejo reakcije staršev, sorodnikov ob določenem dogodku (veselem, žalostnem);
 - naštejejo družinske dogodke, ob katerih se razveselijo, razžalostijo, in povedo, zakaj;
- opisujejo čustvena stanja svojih sošolcev, prijateljev
 - opisujejo sošolca v razredu, ki je doživel kaj (ne)prijetnega (slaba, dobra ocena, rojstni dan in darilo, ki se ga je razveselil ...);
 - razmislijo, koliko in kako sami lahko prispevajo, da razveselijo sošolca, prijatelja, sebe samega;
 - poskušajo primerjati izražanje čustev svojih staršev in staršev svojih prijateljev v različnih situacijah in ugotavljajo, zakaj (opišejo konkretno situacijo, ki so jo doživeli);
 - spoznavajo, da moramo ljudje znati obvladovati svoja čustva glede na življenjsko situacijo;
- izražajo svoja čustva in odnos do staršev, sorodnikov, ljudi v Sloveniji
 - povedo, kako doživljajo sorodnike v Sloveniji, kako pa tiste, ki živijo v isti državi, in razložijo razlike (bližina, oddaljenost);
 - ob učiteljevi pomoči poskušajo ugotoviti razlike v temperamentu / izražanju čustev med ljudmi različnih dežel (Kako je na deželi, v vasi, mestu? Ali je razlika med Slovenijo in državo, v kateri živijo? Ali je razlika med Slovenci v različnih državah? ...).

9. Čustva in občutja

(srednja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji **Razčlenitev funkcionalnih ciljev**

Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)

Učenci:

- poimenujejo vrste čustev
 - povedo, kako se počutijo, če so ne/srečni, žalostni, če se pretvarjajo, lažejo, ljubijo, sovražijo, se bojijo, če čutijo pogum, če so neučakani, se jim mudi, se dolgočasijo, so navdušeni, ne/zadovoljni, užaljeni, trmasti, vedoželjni;

- ugotavljajo vzroke za svoja čustva - opisujejo sebe "pred ogledalom", opisujejo svojega sošolca, prijatelja, neznano osebo na sliki iz revije;
- pojasnjujejo vzroke za čustvena ravnanja - ugotavljajo, kako lahko človek obvlada čustva, jih prikrije, pridobi spretnosti igre vlog v življenju, na delovnem mestu;
- poiščejo zanimive primere iz lastnega življenja, ki kažejo na ne/pravilno ravnanje s čustvi;
- pogovarjajo se o različnih poklicih in posameznikovih značajskih lastnostih;
- povedo ime svojega najboljšega igralca, pevca, športnika (vzornika) in povedo, zakaj je zanje najboljši;
- ozaveščajo pomen skladja /neskladja čustev in zunanjih reakcij - preizkušajo (v igri različnih vlog) pokazati skladje/neskladje med čustvenim stanjem in zunanjo reakcijo.

9. Strpnost do drugačnih, medkulturnost - življenjska potreba sodobnega časa

(višja jezikovna/starostna raven)

Funkcionalni cilji

Razčlenitev funkcionalnih ciljev

**Moje učno gradivo
(učbeniki, učni listi, revije,
besedila ...)**

Učenci:

- spoznavajo različne reakcije ljudi, ki so pogojene s čustvovanjem - poslušajo/pripravijo glasbeni vložek s pesmimi popularnih slovenskih skupin preteklih let in danes, ljudske pesmi s socialno vsebino tujih avtorjev (Beatelsi), članki iz dnevnih časopisov;
- vživljajo se v življenjsko doživete situacije, v katerih so ravnali agresivno in pojasnijo, zakaj so tako ravnali (kdaj so podobno ravnali drugi do njih);
- ugotavljajo, do česa/koga imajo predsodke in zakaj - ugotavljajo razliko med strpnostjo in sočutjem, vrednotijo oboje; kaj si sami želijo, česa pa si ne želijo in zakaj;
- naštevajo različne vzroke priseljevanja/izseljevanja ljudi v državo, v kateri živijo/Slovenijo;
- ugotavljajo, h katerim skupinam prištevamo priseljene/odseljene ljudi (politični, ekonomski migranti, prisilno pregnani ljudje - begunci iz držav, v katerih poteka vojna);
- ozaveščajo nujnost odprave/zmanjševanja predsodkov do drugačnih - razmišljajo in pojasnjujejo: govoriti brez besed;
- povedo, kaj pričakujejo od staršev, šole, družbe v življenju;
- pojasnijo pregovor: Česar sebi ne želiš, ne stori drugemu;
- poiščejo primerjavo med verskimi izročili o

enakosti ljudi in Deklaracijo o človekovih pravicah;

- iščejo, pojasnjujejo nekatere oblike in posledice nestrpnosti v preteklosti in danes
 - poiščejo primere hudih kršitev človekovih pravic v zgodovini/danes; v državi, v kateri živijo, in v Sloveniji;
 - iščejo vzroke za nestrpnost do narodov, socialnih skupin, posameznikov z drugačno zunanostjo, potrebami, željami;
- ozaveščajo pojem strpnosti in začutijo vrednost le-te za posameznika, narod, državo, svet
 - razmišljajo o svoji vlogi pri spreminjanju sveta v smeri večje strpnosti,
 - spoznavajo, kaj pomeni živeti v senci "močnejših", "boljših", kam nas to vodi;
 - vživljajo se v različne vloge (zaigrajo), v kateri enkrat zastopajo eno, drugič drugo skupino/posameznika;
- spoznavajo vlogo in pomen vlad, političnih odločitev pri odpravi nestrpnosti do drugih
 - zaigrajo poslanca v parlamentu, ki sprejemajo zakon o zaščiti otrok, tujcev, socialno šibkejših skupin, beguncev, starejših ljudi, invalidov;
 - povedo, zakaj so tako igrali (vživljajo se v različne življenjske situacije).

V. Projektno učno delo

Cilji in naloge ter posebnost vzgojno-izobraževalnega dela z otroki Slovencev, živečih v tujini, so najboljša osnova za uporabo prevladujočega eksemplarnega didaktičnega sistema - **projektno učno delo**.

Projektno učno delo sodi med odprte učne sisteme oziroma procese; prek vsebin, organizacijskih oblik, metod in tehnik pouka sledimo zastavljenim ciljem. V učnem načrtu so navedeni funkcionalni cilji. V vseh tematskih celotah so tudi razčlenjeni, vendar je učitelju prepuščeno še veliko prostora, da z učenci pri neposrednem učnem procesu razčlenjuje funkcionalne cilje in uvaja različne dejavnosti. Prav tu naj bo učitelj resnični moderator pouka, naj sledi interesom svojih učencev ter aktualnim dogodkom v njihovem življenjskem prostoru.

Za navedeni učni proces pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika in kulture v tujini se lahko odločimo zaradi različnih razlogov:

- Projektno učno delo presega okvir tradicionalnega pouka in v razmerah, v katerih je navadno organiziran, učitelja ne omejuje niti vsebinsko niti organizacijsko, ne časovno pa tudi ne prostorsko.
- Omogoča medpredmetni (interdisciplinarni) pristop, prepletanje vsebin raznih predmetnih področij, kar dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture v tujini nedvomno je. Funkcionalni cilji v učnem načrtu obsegajo poleg zgodovinskih tudi geografske, sociološke, fizikalne, biološke, umetnostne (likovne, glasbene) in druge vsebine, ob katerih uresničujemo jezikovne cilje.
- Tema, ki jo izberemo pri projektnem učnem delu, ni strogo časovno omejena. Čas, ki ga bomo porabili za obravnavo, je namreč odvisen od zanimanja in sodelovanja učencev, od načina skupnega načrtovanja. Posamezne pod teme lahko obravnavamo tudi v različnih časovnih presledkih. Tako npr. cilje pri temi *Prazniki in praznovanja* uresničujemo večkrat, odvisno od aktualnosti dogodkov (osebni prazniki in rojstni dnevi so lahko obravnavani v tematskem sklopu

To sem jaz, ob božiču, novem letu, veliki noči pa bomo pripravili projekte, ki bodo zajemali družinska praznovanja, šege in navade v okviru praznovanja teh praznikov).

- Motivacija za učno delo je namreč močno odvisna od časovne aktualizacije in od prostorske določenosti vsebine (npr. praznovanje božiča v okolju, v katerem otroci živijo, primerjamo s praznovanjem v Sloveniji in tudi v drugih okoljih - evropski prostor). **Vedno pa izhajamo iz okolja, ki je otroku bližji, in povezujemo s Slovenijo, državo porekla.**

Projektno učno delo je izziv za učence in učitelje, saj spodbuja ustvarjalno vnemo, zato učence močno motivira za delo. Učenci aktivno sodelujejo v vseh fazah, opravljajo tudi vse tisto delo, kar je pri tradicionalnem pouku opravil učitelj. Čim bolj so učenci aktivni, bolj so motivirani za pouk in več se naučijo. Med projektним učnim delom učitelj učence spodbuja in usmerja ter jim pomaga pri dejavnostih, ki so jih prevzeli ob načrtovanju projekta. Tako prihajajo učenci do znanja prek lastne dejavnosti. Pri projektnem delu je torej treba spretno združevati elemente učiteljevega vodenja učnega procesa in elemente samostojnega dela učencev.

Ker se projektno učno delo razlikuje od tradicionalnega pouka, bi bilo treba izpostaviti nekaj bistvenih značilnosti (Gudjon, 1986):

1. Dinamična menjava oblik in metod

Pri projektnem učnem delu se dinamično menjajo vse učne oblike, od frontalne, skupinske do individualne. V odnosih med učitelji in učenci prevladuje simetrično, dvosmerno sporočanje. Učitelj lahko spodbuja navzkrižno, večsmerno komunikacijo tudi med učenci in ne le komunikacijo v smeri učitelj - učenec.

2. Tematsko-problemski pristop

Pri projektnem učnem delu se vsebine lotevamo problemsko. Izbrana vsebina ali problem je tematsko zaokrožen. Nalogo ali problem, ki smo si ga izbrali, skušamo rešiti in izpeljati do končnega izdelka - ob koncu nastanejo izdelki (razstava, razredna knjiga, lastni učbenik, pano, referat, prireditve, igrice, literarni, likovni ali tehnični izdelki, pisma, predstavitev projekta staršem, tuji šoli, in še mnogo drugih oblik).

3. Reševanje "življenjskih nalog", aktualizacija učnega procesa

Vse cilje in naloge osmislimo, zato rešujemo "resnične probleme". Iz vsakdanjega življenja zajete učne teme zahtevajo drugačne oblike in metode, kot jih omogoča tradicionalni pouk. Ob tako izbranih temah so cenjene dejavnosti, ki imajo praktični značaj in omogočajo učencem neposredno pridobivanje izkušenj, znanj in spoznanj. Zato so priljubljene tiste oblike dela, ki sežejo iz šolskega prostora. Zaradi praktične naravnosti oblik dela učenci povezujejo znanje, ki ga pridobijo s svojimi izkušnjami (učimo se pisati - pišemo babici, dedku v Slovenijo, nakažemo denar za igračo, avto; napišemo prošnjo za vpis v šolo, štipendijo, rezerviramo hotelsko sobo, naučimo se potovati, ker bomo odpotovali, se naučimo pravilno predstavljati, napišemo pritožbo za slabe hotelske storitve, izvedemo anketo, intervju ...).

4. Upoštevanje interesov učencev

Interesi učencev se pokažejo že pri izbiri tematike. Učenci bodo motivirani za delo, če se bodo lahko lotili dejavnosti, ki jih zanimajo (npr. kako se bom predstavil - s fotografijo, risbo, s pesmijo, uganko). Učitelj zavestno spodbuja učence k razvijanju novih interesov. K temu pa veliko pripomorejo tudi dejavnosti, ki izhajajo iz vsakodnevne življenjske situacije. Projektno delo omogoča različne pristope k reševanju nalog. S prevzemanjem različnih nalog se od učencev pričakuje samostojno in odgovorno ravnanje. Odgovorni in samostojni pa so lahko le tedaj, če izvajajo naloge v mejah svojih zmožnosti.

5. Aktiviranje čim večjega števila čutil pri učencih (VAKOG metoda)

Projektno učno delo je akcijsko usmerjeni pouk, s čimer se prepreči monotonost pouka. Učence je treba čutno in gibalno aktivirati. Ugotovljeno je, da obremenitev "več vstopnih kanalov" (vidnega, slušnega, tipnega) bistveno poveča zapornitev. Pomagamo si z gibalnimi igrami, pantomimo, ilustracijo, zapisom, govorjenjem, pisanjem, risanjem, glasbo, socialnimi igrami ipd..

6. Socialno učenje navaja na sponatano medsebojno sporočanje

Učenci sodelujejo med seboj že pri načrtovanju, nato pa s skupnim postavljanjem in reševanjem nalog, z delom v dvojicah ali skupinskem delu, s skupnim poročanjem, poizvedovanjem, ustvarjanjem itd. Vedo, da je uspeh odvisen od dobrega medsebojnega sodelovanja. Za realizacijo nalog in ciljev v projektne učnem delu je potrebno tudi sodelovanje staršev, bratov, sester, babic ... S tem se šola približa staršem ter spodbudi k boljši komunikaciji med otroki in njihovo družino.

7. Samoorganiziranje in prevzemanje osebne odgovornosti

Učenci naj se med seboj dogovorijo, kdo bo prevzel katero nalogo in kako bodo naloge realizirali. Tak način dela spodbuja učence k sodelovanju brez učiteljevega siljenja in razvija pozitivno samopodobo.

Poštevanje vseh naštetih lastnosti projektne učnega dela zahteva učiteljevo strokovno, zlasti pa metodično usposobljenost. Z uvajanjem projektne učnega dela kot didaktičnega sistema, ki se bistveno razlikuje od tradicionalnega pouka, se spremeni celoten stil življenja in dela, saj so učenci bistveno bolj motivirani. Prav to pa je za tiste, ki prihajajo k dopolnilnemu pouku po napornem delu v šoli, izredno pomembno.

VI. Sodelovanje s starši

Za doseg ciljev je pri projektne učnem delu nujno sodelovanje zunanjih sodelavcev. Za učence v tujini bodo to največkrat lahko le domači (starši, starejši bratje, sestre, babice), od katerih bodo izvedeli, kako so praznovali osebne ali družinske praznike v domovini, katere so tipične jedi v posameznih slovenskih pokrajinah itd. Učenci tako neposredno poizvedujejo, raziskujejo, urejajo, rešujejo probleme tudi s pomočjo staršev, zato se spreminjajo tudi njihova medsebojna razmerja ter odnos staršev do šole - šolsko delo se nevsiljivo približa staršem.

Projektne učno delo gradi na temah iz vsakdanjega življenja, zato črpajo učenci informacijo tako iz pisnih virov kot tudi iz neposrednega okolja.

Ker se projektne učno delo razlikuje od tradicionalnega pouka, mora učitelj starše seznaniti s cilji dopolnilnega pouka in načinom poučevanja, učiteljevo obveznostjo in možnostmi ter vlogo staršev pri tem. Staršem je treba podrobneje predstaviti cilje pouka, pojasniti jim je treba sodobnejši pristop k učenju in šolskemu delu, ki je gotovo drugačen, kot so njihove lastne šolske izkušnje. Spodbuditi jih je treba k aktivnejšemu sodelovanju z učiteljem. Jasno jim je potrebno povedati, da so oni najboljši, najpristnejši otrokov govorni vzornik in naj s svojim otrokom govorijo slovensko (če seveda znajo).

Ena izmed temeljnih zahtev projektne učnega dela je, da je pouk osmišljen, življenjski, zato je treba staršem večkrat prikazati izdelke njihovih otrok - ob koncu obravnavanih tematskih sklopov pripravimo predstavitev izdelkov (razstava, lastni učbeniki, pesmice, ilustracije, prireditve, rešitve problemov, posredovanje znanj, ki jih je otrok osvojil na drugačen način, prikaz izoblikovanega vrednostnega sistema, ki ga črpa iz svojega okolja, predvsem iz družinskega življenja). Staršem je treba pojasniti, kako zelo so pri osebnotnem, predvsem govornem razvoju učencev potrebne spodbude in pomoč okolja, družine. Omogočiti jim je treba, da ob skupnem reševanju problemov in nalog doživljajo prijetna doživetja šolskega življenja. Večkratni stiki med starši in šolo bodo omogočili, da bodo starši novi način šolskega dela ne le sprejeli, temveč se zanj tudi ogreli in tako s svojim ravnanjem pomagali učitelju pri večanju motivacije za učenje v slovenskem jeziku.